

Naše Matiasovce

občasník obce Matiasovce

Reg. číslo MK SR: 4261/11

ISSN 1338-8053

číslo 3

ročník 5

september 2015

www.matiasovce.sk

matiasovce@matiasovce.sk

052/482 2016

052/418 12 01

052/418 12 02

V ážení spoluobčania, letné a relatívne teplé obdobie roka je za nami a je čas sa pripravovať na zimu. Dovoľte mi, aby som skonštatoval chod obce za obdobie od posledného vydania našich novín po súčasnosť. Podľa rozhodnutia poslancov obecného zastupiteľstva sa vykonala rekonštrukcia spoločenskej miestnosti - sály kultúrneho domu v sume približne 23.000 € z prostriedkov obce. Táto rekonštrukcia už prináša svoje ovocie v podobe spokojných hostí všetkých svadobných slávností či rozširovania dobrého mena našej obce v Zamagurí alebo širšom okolí, ale je tu citelný aj prínos do obecného rozpočtu v podobe poplatkov za prenájom týchto priestorov. Ešte pred samotnou rekonštrukciou sme čelili obrovskej výzve, kedy začať s prácami. Viac by vyhovovalo zimné resp. jesenné obdobie, aby sme počas leta mohli uskutočniť práce v exteriéri obce. No zo strany snúbencov boli požiadavky, aby do termínu ich svadieb bola sála zrekonštruovaná. Dohoda s poslancami znela, uskutočniť rekonštrukciu čo najskôr, aby nedošlo k nedorozumeniam a aby boli záujemcovia spokojní. K realizácii bolo potrebné dať vypracovať projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu elektroinštalácie a projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu stavebných častí. Určitý čas zabral aj výber zhotoviteľov projektov a zhotoviteľov prác v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Čiže so samotnou rekonštrukciou bolo možné začať až 22. júna, teda po poslednej objednanej akcii. Od tohto dňa nám ostávalo necelých 7 týždňov na odovzdanie zrekonštruovanej sály prvému manželskému páru na ich svadobnú hostinu. Stavebné práce trvali takmer 6 týždňov a posledný týždeň nám ostal na upratanie priestorov do finálnej podoby. Na rekonštrukcii sa podieľalo 5 stavebných firiem a niekoľko zamestnancov obce či všetci nezamestnaní občania pracujúci formou obecných služieb. Všetkým zúčastneným sa chcem touto cestou úprimne poďakovať za rýchlo a kvalitne uskutočnené práce. V prvom rade boli realizované elektroinštalácie práce, súbežne prebiehali búracie práce a práce so sadrokartónovými stropmi. Na konci sa inštalovalo nové oceľové schodisko na balkón, ďalej moderné LED osvetlenie stien, ktoré je jedinečné v Zamagurí či okrese Kežmarok a nakoniec sa natiahli nové minerálne omietky s malbami stien, sadrokartónových stropov a dreveného obkladu. Okrem toho sme museli súbežne opraviť strešnú krytinu nad toaletami, do ktorých nám počas výdatných dažďov pravidelne zatekalo. Oficiálne uvedenie do prevádzky zrekonštruovanej sály kultúrneho domu bolo súčasťou programu na tohtoročných Dňoch obce, čiže 16. augusta pri príležitosti odhalenia Pamätnej tabule všetkých obetí 1. a 2. sv. vojny pochádzajúcich z našej obce a pri príležitosti divadelného predstavenia v podaní divadla Ramagu. Teší nás, že rekonštrukciou umožníme občanom našej obce, či regiónu využívať túto sálu, kde kapacitne dokážeme konkurovať vzdialeným zariadeniam mimo Zamaguria s určitým pohodlím a komfortom pre max. 135 ľudí. Všetkým záujemcom je k dispozícii aj plne funkčná kuchyňa s potrebným vybavením, ktorú plánujeme postupom času vylepšovať do moderného štandardu. Vynovený jedálenský servis je až pre 150 ľudí. Zmienim sa ešte k LED osvetleniu, ktoré umožňuje vysvietiť priestor až do 400 rôznych farebných odtieňov napr. podľa farby výzdoby. V budúcnosti je plánované skrášliť dlažbu v týchto priestoroch, zakúpiť moderné kuchynské zariadenia a dokúpiť rovnaký druh stolov a stoličiek na vyššie spomínanú maximálnu kapacitu. Na našej

internetovej stránke obce je vo fotogalérii vytvorený album pre záujemcov o prenájom sály, kde sú fotografie z uskutočnených sviadieb po spomínanej rekonštrukcii.

Z Ministerstva financií SR bola našej obci schválená finančná dotácia na rekonštrukciu obecných garáží na ul. Pod lesom v sume 7.100 €, kde s príspevkom obce v sume 900 € bude opravená strešná krytina a elektroinštalácia v celej budove vrátane montáže dažďových žľabov. Po spomínaných prácach bude možné premiesť sídlo hasičskej zbrojnice pre potreby nášho Dobrovoľného hasičského zboru a užívať budovu plnohodnotne. S prácami na tomto projekte sa má začať v najbližších dňoch.

Teším sa z účasti hasičských družstiev na nočnej hasičskej súťaži a zvlášť z úspechu našich hasičských družstiev v rámci programu Dní obce. Nedelňým programom tejto slávnosti sme tohto roku chceli uspokojiť Vaše požiadavky v ešte väčšej miere. Myslím, že prezentácia všetkých zamagurských folklórnych súborov, taktiež aj účasť spevackého zboru Omnia a záverečné vystúpenie zábavnej skupiny Traky urobila radosť každej vekovej kategórii.

vádzkovania vodovodu na ul. Potok. Pri tejto príležitosti sa uskutoční aj verejné zhromaždenie na ul. Potok, na ktoré ste srdečne pozvaní. Momentálne prebiehajú rokovania so spoločnosťou Brantner s.r.o., od ktorej požadujeme pomoc v oblasti odpadového hospodárstva. Pretože spoločnosť EKOSPOL RECYCLING s.r.o. zaslala výpovede všetkým obciam a od 1. januára 2016, nám tento zber bude pravdepodobne vykonávať iná spoločnosť. O všetkých skutočnostiach Vás budeme včas informovať.

V najbližších dňoch sa budeme pripravovať na získanie dotácie na rekonštrukciu budovy Obecného úradu zo zdrojov EÚ a SR. Okrem toho budeme žiadať dotáciu na vybudovanie prístrešku resp. amfiteátra pre každoročné potreby slávnosti Dní obce. Momentálne prebiehajú posledné práce na oprave oplatenia Dolného cintorína a taktiež sa završuje písomná agenda v oblasti pre-

Mgr. Marián Štefaňák, starosta obce

UDIALO SA V OBCI

♦ Dňa 17. júla sa uskutočnila verejná schôdza na pripomienkovanie dokumentu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Matiašovce na roky 2015 - 2020. Zúčastnilo sa jej do 30 osôb. V súčasnosti je dokument už schválený Obecným zastupiteľstvom.

♦ Dňa 24. 8. bola úspešne vykonaná kontrola dokumentácie proti-požiarnej ochrany v obci.

♦ V auguste boli zaslané pripomienky k cestovnému poriadku autobusovej dopravy. Od 13. 12. nastanú zmeny v posunutí dvoch spojov zo stanice Poprad.

♦ Všetci, ktorí radi fotíte, prineste svoje fotografie našej obce alebo ich pošlite na mailovú adresu starosta@matiasovce.sk a z nich zostavíme kalendár na rok 2016. Pri každej fotke uverejníme aj autora.

♦ Na internetovej stránke obce sú umiestnené letecké snímky ul. Potok.

♦ Na tejto stránke je aj odkaz na burzu detského oblečenia, hračiek a oblečenia pre dospelých babyburza.sk.

♦ V minulom čísle občasníka opravujeme v článku od p. Kuchtu meno na in memoriam Elena Ziburová. Za vzniknutú chybu sa ospravedľujeme.

Matiašovské priezviská - sčítanie obyvateľov v r. 1869

Pred 150 rokmi mali Matiašovce 164 domov a vyše 820 obyvateľov

Od prvého moderného sčítania obyvateľov uplynulo už takmer 150 rokov. Uskutočnilo sa posledný deň roku 1869. Udialo sa tak na základe zákona z 29. marca 1869, podľa ktorého sa malo sčítanie robiť v rokoch končiacich nulou. Výnimkou bol jedine rok 1869. Aj keď sa sčítanie uskutočnilo v rámci celého Uhorska, do dnešných čias sa zachovali sčítacie hárky len z niekoľkých žúp. Sú medzi nimi aj sčítacie hárky zo Spišskej župy, vrátane Matiašoviec. Prvýkrát boli v sčítaní zaznamenaní všetci obyvatelia obce celým menom a priezviskom, rokom narodenia. Bolo tam uvedené povolanie a tiež bolo uvedené či dotyčný vedel čítať a písať. Pre každý dom bol určený samostatný sčítací hárok, kde boli okrem údajov o osobách aj informácie o samotnom dome (číslo domu, kuchyňa, pivnica, izby, komora, pivnica), vrátane informácií o počte a druhu chovaných domácich zvierat. Sčítanie tak dáva vcelku presný obraz o situácii v obci. Úradnou rečou sčítacích hárkov bola maďarčina, ale v prípade Matiašoviec, či iných lokalít so slovenským obyvateľstvom bol sčítací hárok doplnený aj o slovenské znenie otázok. V niektorých prípadoch boli aj v Matiašovciach použité maďarsko-nemecké sčítacie hárky, tie používali prevažne obyvatelia židovského pôvodu.

V Matiašovciach bolo v súpise uvedených spolu 164 domov, z toho 155 domov bolo obývaných, 3 domy boli neobývané, 5 bolo zbúraných a jeden objekt bola škola. V súpise sa neuvádza kostol. Podľa súpisu žilo v tom čase v Matiašovciach 823 obyvateľov, z nich 53 boli židovského vierovyznania, ostatní boli rímsko-katolíci. Národnosť sa v sčítacích hárkoch neuvádza.

Väčšinu obyvateľov Matiašoviec tvorili roľníci, ktorí hospodárili na vlastných poliach. Už v tom čase sa tu však objavujú aj niekoľkí podnikatelia a remeselníci (krčmár, obchodník, kováč, lesník, mlynár, krajčír). Väčšiu skupinu obyvateľov tvorili aj „sluhovia/želiari“, resp. robotníci, ktorí pracovali za mzdu u majetnejších roľníkov. V roku 1869 bola v obci postavená škola, ktorá stojí až dodnes. Zo zachovanej školskej kroniky z medzivojnového obdobia, ktorá sa dodnes nachádza v archíve Základnej školy v Matiašovciach, sa možno dozvedieť, že v roku 1869 bol richtárom Matiašoviec Ján Ovšonka. Samotná škola mala v súpise uvedené súpisné číslo 1. Učiteľom bol Ján Gondek, pôvodom z Lesnice, ktorý býval v dome č. 13 a bol zároveň aj sčítacím komisárom (agentom). Vplyv školy, nielen novootvorenej, možno badať aj zo samotného sčítania, aj keď stále značná časť ľudí bola negramotná. Čítať vedelo v tom čase 382 obyvateľov obce. Takmer každé dieťa okolo 7 až 8 roku už vedelo čítať. Horšie na tom boli s gramotnosťou starší obyvatelia, ale napríklad aj niektorí 20 či 30 roční, ktorí len zriedka vedeli čítať a už vôbec nie písať. S písaním to bolo výrazne horšie. Aj čítať aj písať vedelo len 62 obyvateľov Matiašoviec. Okrem niekoľkých starších detí vedelo aj čítať aj písať len zopár obyvateľov obce. Prevažne to boli zámožnejší roľníci, prípadne podnikatelia, ktorých však možno spočítať na prstoch jednej-dvoch rúk. Medzi nich možno zaradiť, samozrejme, miestneho kňaza a učiteľa, ale napríklad aj ľudí, ktorí s nimi žili pod jednou strechou.

Zaujímavé sú aj údaje o počte chovaných zvierat v obci. V celých Matiašovciach chovali v čase sčítania 747 oviec, z toho 336 kusov chovali dvaja židovskí podnikatelia. V obci tiež chovali 442 kusov hovädzieho dobytku (220 kráv, 172 teliat, 40 volov a 10 býkov), 201 ošípaných, ale v celej dedine chovali iba štyri kozy. V Matiašovciach chovali aj 45 koní, z čoho bolo 21 kobýl, 13 valachov, 10 žriebät a 1 žrebec. V sčítacích hárkoch sa dokonca uvádzajú aj včelári. V celej dedine sa nachádzalo 24 úľov (čelové kláty). Najväčším včelárom v obci bol v tom čase miestny farár Matej Gibľak (Giblyak), ktorý mal 12 úľov. K ďalším miestnym včelárom patrili Ján Martančík (5), Sand. Littman (4), Pavol Kovalčík (1), Michal Grigľak (1) a František Ovšonka (1).

Tak ako v článku v predchádzajúcom čísle novín Naše Matiašovce, aj tu uvádzam priezviská, ktoré sa vyskytovali v obci podľa súpisu z roku 1869: Barlyak, Barnas, Bednar, Blazony, Bolczar, Bolczarovics, Bolezar, Brudniak, Cselusak, Csongla, Depta, Devera, Dudziak, Fecsenda, Fedor, Fischer, Forster, Froncz, Galovics, Gancsarcsik, Gemza, Giblyak, Goldfinger, Gondek, Goresak, Goryl, Greinda, Griglyak, Hrobak, Kacsmarcsik, Kapolka, Klimek, Kloska, Kominiak, Kornhauser, Kosztka, Kovalcsik, Krak, Ksenzakievics, Kubik, Kuhn, Kuchta, Lach, Langer, Littman, Lopata, Majlender, Makovsky, Martancsik, Messinger, Michaliak, Milaniok, Mindas, Miškovics, Molitoris, Moresak, Mroz/Mrus/Mrusz, Offenberger, Ovcsarcsik, Ovšonka, Paliczka, Piontek, Pistay, Piszarcsik, Rak, Rattay, Regecz, Romankovics, Russin, Smitka, Soltis, Stefaniak, Stoler, Stroncsek, Szoska/Szoszka, Szulir, Taichner, Tomala, Tomicsek, Tulusak, Unterberger, Virostek, Zajoncz, Zales, Zibura, Zsemba, Zsembovics.

Rastislav Ovšonka

Besnota v našej obci

Iste ste už zaregistrovali výskyt besnoty v Zamagurí. V našej obci bola usmrtená besná líška 19. augusta. Na základe tohto nálezu nariadila Regionálna veterinárna a potravinová správa Poprad pre Obec Matiašovce a všetkých jej občanov na zabezpečenie kontroly a zabránenie šírenia nebezpečnej choroby u voľne žijúcich zvierat konkrétne veterinár-

ne opatrenia, o ktorých ste boli informovaní prostredníctvom obecného rozhlasu. Z celkového počtu 138 psov v našej obci bolo do dnešného dňa zaočkovaných proti tejto chorobe 123 psov. Zoznam majiteľov 15 psov, ktorí odmietli túto povinnosť, bude odovzdaný Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe Poprad.

Besnota je akútne vírusové ochorenie zvierat (cicavcov) prenosné aj na človeka. Postihuje pritom predovšetkým centrálny nervový systém v dôsledku čoho sa pozorujú poruchy vedomia, zvýšená dráždivosť, parézy a paralýzy. Ochorenie sa zvyčajne končí smrťou.

Každý vlastník zvierat'a je povinný bezodkladne poskytnúť súčinnosť pri zabezpečení evidencie všetkých psov, mačiek a iných mäsožravcov a je povinný zabezpečiť očkovanie chovaných zvierat.

Počas trvania nákazy sú občania povinní hlásiť každý prípad expozície (poranenia) ľudí a zvierat, zmeny správania domácich zvierat, uhynutia voľne žijúcou zverou na príslušnej Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe v Poprade.

Prínos aktivačných prác v obci Matiašovce

Aktivačné centrum v Kežmarku začalo postupne od júna roku 2014 zaraďovať poberateľov pomoci v hmotnej núdzi na výkon pracovnej činnosti. V zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi boli najprv uzavreté dohody s organizátormi pracovných činností. Na základe týchto dohôd zabezpečila obec Matiašovce vykonávanie pracovnej činnosti spolu pre 7 uchádzačov o zamestnanie v rozsahu 32 hodín mesačne a 3 uchádzačov v rozsahu 64 až 80 hod.

Obec zabezpečuje pracovnú činnosť tak, aby práce vykonávané uchádzačmi o zamestnanie boli určené na zlepšenie ekonomických, sociálnych a kultúrnych podmienok, tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce a na poskytovanie sociálnych služieb.

Medzi bežné činnosti, ktoré vykonávajú nezamestnaní občania patrí údržba verejných priestranstiev, zametanie chodníkov, zber odpadkov, kosenie, hrabanie trávy a lístia, čistenie zastávok v obci a na ulici Potok. V obci je poskytovaná aj sociálna výpomoc – opatrovanie a roznos stravy. V zimnom období je pracovná činnosť zameraná na úpravu klzkých povrchov chodníkov, odpratávanie snehu a odstraňovanie ľadu.

Počas pomerne krátkej spolupráce obcí nášho regiónu s Aktivačným centrom úradu práce sa objavilo viacero pozitívnych príkladov uplatnenia sa aktivovaných poberateľov dávky na trhu práce. Mnohí aktivovaní občania boli zaradení na výkon menších obecných služieb.

PaedDr. Ján Tulušák, vedúci AC ÚPSVaR Kežmarok

Miestna akčná skupina - Tatry Pieniny LAG

Miestna akčná skupina je nástroj, cez ktorý sa môže rozvíjať územie regiónu Belianskych Tatier, predhoria Spišskej Magury, Zamaguria až po Pieniny podľa požiadaviek všetkých jej členov. Za týmto účelom musí fungovať verejno-súkromné partnerstvo, ktorého fungovanie je presne definované. Do tohto partnerstva sa môžu prihlásiť zložky verejné (napr. samosprávy), ale aj súkromné (teda fyzické či právnické osoby) pôsobiace v územne vymedzenej oblasti. Hlavným princípom fungovania tohto zoskupenia je, aby jeho samostatný rozvoj bol ovplyvňovaný ľuďmi, komunitami resp. organizáciami z obce, tzv. prístup "zdola nahor".

Členom tejto organizácie je aj naša obec. Avšak pre rozvoj každej obce je potrebné, aby fungovalo pôsobenie verejného a súkromného sektora vyvážene. **Touto cestou chceme sprostredkovať možnosť fyzickým osobám (podnikateľom) alebo právnickým osobám pôsobiacim alebo sídliacim v našej obci, stať sa členom zoskupenia Tatry Pieniny LAG.**

V prípade získania štatútu MAS, ktorý odobrí príslušný riadiaci orgán (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR) je možné pre členov MAS získať benefity formou realizácie projektov. Zaujímavé sú oblasti, ktorým sa poskytne pomoc, a to najmä pre mladých poľnohospodárov, rozvoj malých podnikov, oblasť zamerania na energetickú efektívnosť v pôdohospodárstve, podpora činností spojených s agroturistikou, činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľové skupiny ako sú deti, seniori, hendikepovaní ľudia (hipoterapia, animoterapia). Na internetovej stránke obce získate ďalšie bližšie informácie.

SPOLOČENSKÉ OKIENKO

Narodili sa

Darinka Deverová
Štefanko Fišer
Tomáš Martančík
Natália Pompová
Oliverko Rušin
Anastázia Galovičová

Jubilanti

Ľudmila Želonková, Cecília
Žembovičová
Veronika Gancarčíková, Gabriela
Žembovičová
Andrej Ovšonka

Rozlúčili sme sa

Helena Zachwieja